

MAANÕUKOGU

Protokoll nr. 41.

Koosolek 27. septembril 1917 kubermangu lossi Valges saalis, Tallinnas, Toompeal.

Kokku on tulnud 51 maanõunikku: T. Laur, A. Kurrikoff, Hans Roos, K. Saral, A. Kohver, J. Temant, J. Kurvits, A. Birk, J. Tõnisson, J. M. Ainson, J. Raamot, Al. Podrätshik, K. Ast, Jul. Seljamaa, A. Leetsmann, Joh. Januson, T. Kuusik, J. Reintam, H. Pöhl, J. Vilms, J. Kuk, A. Veiler, Chr. Arro, O. Strandmann, K. Baars, J. Ümarik, H. Kruus, H. Riberg, J. Koort, Masik, Victor Neggo, Ar. Vallner, R. Jaska, J. Kärner, K. Virma, H. Raudsepp, H. Pöögelman, P. Johanson, K. Parts, J. Sihver, M. Kiirats, J. Kalm, H. Reiman, Max Bock, K. Grau, A. Ennemuist, H. Kask, J. Jaakson, M. Martna, H. Kuusner.

Koosolekut juhatab A. Vallner, protokoll kirjutab R. Jaska.

A. Vallner avab koosoleku kell ½5 p. l. ja loeb tänase päevakorra ette.

Päevakord võetakse järgmisel kujul vastu:

1. Maavalitsuse ettepanekud koolikorralduse kohta.
2. Maavalitsuse ettepanekud õpekavade asjus.
3. Ajutise hindamise toimekonna korraldus.
4. Kaebtused toitluskomiteede asjaajamise kohta.
5. Eestseisuse ümbervalimise küsimus.
6. Asemiku valimine kroonu palatisse.
7. Kahe asemiku valimine Maksmapanem. Sead. § 31 p. 4 põhjal.

1. Valimised.

J. Raamot teatab, et käimas oleva rekvisitsiooni asjus pealinna keskvalitsuse juurde mineva saatkonna liige H. Kuusner haige on ja sõita ei saa. H. Kuusneri asemele valitakse J. Tõnisson.

A. Vallner kutsub linnade poolt valitud maanõunikke mandaatkomisjonide liikmete valimistele. Liisu võtmise läbi jagunevad linnade poolt valitud maanõunikud järgmiselt ära:

- I. mandaatkomisjoni kuuluvad Martna, Anvelt, Kärner, Jaakson, Ainson.
- II. Ümarik, Bock, Strandmann, Virma, Kansmann.
- III. Pöögelman, Kuusner, Parts, Sihver, Kuk.

2. Koolikorralduse küsimus.

Maavalitsuse hariduseosakonna juhataja hra P. Pöld esineb ettepanekuga koolikorralduse kohta.

Seda silmas pidades, et härra Põllu ettepanekud ei ole kirjalikult sisse antud ja maanõunikudele kätte saadetud, otsustatakse esimese päevakorra punkti harutamist edasi lükata.

3. Õppekavade küsimus.

Härra Pöld teeb järgmise ettepaneku: „Maanõukogu paneb Hariduseministrile ette, kuni sellekohase uue korralduseni Omavalitsuse kooliorganitele õiguse anda, silmas pidades Ajutise Valitsuse määrust Vene õpekeele kohta, õpekavasid tema alla kuuluvatele algkoolidele välja anda, niisamuti oma äranägemist mööda õperaamatuid ja abinõusid heaks kiita.“

J. Seljamaa teeb teise ettepaneku. J. Seljamaa ettepanek on järgmine:

„Maanõukogu teatab Haridusministrile, et kuni sellekohase uue korralduseni Omavalitsuse organid, silmas pidades Ajutise Valitsuse määrust Vene õpekeele kohta, õpekavasid tema alla kuuluvatele algkoolidele välja andma hakkab, niisamuti oma äranägemist mööda õperaamatuid ja abinõusid heaks kiitma hakkab.“

Hääletamisel saab J. Seljamaa ettepanek 32 häält poolt, 2 vastu. Seega on tema vastu võetud.

4. Ajutise hindamise toimekonna korraldus.

Maavalitsuse administratiivosakonna juhataja N. Kõstner loeb Ajutise hindamise toimekonna korralduse, Ajutise hindamise toimekonna ülesanded ja kaebtused ette. Järgneb punktide viisi lugemine.

§ 1 võetakse muutmata vastu.

§ 2 järgmisel parandatud kujul: „Hindamisi kinnitab komisjon, mille liikmeks on: administratiiv-osakonna juhataja (esimees), rahaasjanduse osakonna juhataja, hindamise toimekonna juhataja, ja kolm Maanõukogu poolt valitud liiget. Komisjon on otsusevõimeline, kui pooled liikmed koos on. Otsused tehtakse hääleteenamusega.“

§ 3 jäetakse välja.

§ 4 võetakse järgmisel parandatud kujul vastu: „Väljaminevad hindamise toimekonna dokumendid kirjutatakse admi-

nistratiiv-osakonna juhataja, hindamise toimekonna juhataja ja sekretäri ehk selle abilise poolt alla.“

§ 5 võetakse muutmata vastu:

§ 6 a) võetakse järgmisel parandatud kujul vastu: „Maatükkide hindamine, kruntide lahutamise, adrade ja maksurublade kokkuarvamine kruntide kokkuliitumise korral üksikutes maakondades maksvate hindamise eeskirjade põhjal.“

§ 6 b) võetakse järgmisel parandatud kujul vastu: „Uute hoonete hindamise korraldamine, hinnatud hoonete täieline ehk osaline maksu alt vabastamine üksikutes maakondades maksvate hindamise eeskirjade põhjal.“

§ 6 c) võetakse järgmisel parandatud kujul vastu: „Uute vabrikute ja tööstuse hoonete hindamise korraldamine, hinnatud vabrikute ja tööstuse hoonete jäädavalt ehk ajutiselt maksu alt vabastamine üksikutes maakondades maksvate hindamise eeskirjade põhjal.“

§ 6 punktid d, e, f, g, h, i, k, l, m, n võetakse muutmata vastu.

§ 7 võetakse järgmisel parandatud kujul vastu: „Hinnatud maade, hoonete, vabrikute ja tööstuse asutuste omanikkudel ja teistel asjast huvitatud isikutel on õigus ühe kuu jooksul, sellekohase teadaandmise kuupäevast arvatud, hindamise komisjonile hindamise vastu Maavalitsuses kaebtust tõsta. Maavalitsuse otsused on lõpulikud.“

Maamaksud tulevad, kaebtuste peale vaatamata, esialgse hindamise järele ära tasuda.

Kaebtused antakse hindamise komisjonile sisse, kes neid oma seletust juurde lisades, kuu aja jooksul, Maavalitsusele otsustamiseks ette paneb.

J. Tõnisson saab erakordseks seletuseks sõna ja teatab, et rekvisitsiooni saatkond Põhja väerinna ülemjuhataja juures on käinud. Ülemjuhataja on lubanud üldise rekvisitsiooni seismapanemise asjus Põhja väerinna varustamise ülemjuhatajaga läbi rääkida.

Hindamise toimekonna korralduse II osa kohta annab seletust administratiiv-osakonna juhataja N. Köstner ja seletab, et on paljud hooned viimaste aastate jooksul hindamata jäänud, niisama on ka endised hindamised vananenud. Sellepärast on eeskirjad kokku seatud, et toimekond otsekohe tööle saaks hakata.

§ 8 juurde teeb Jaakson ettepaneku juurde lisada: „ja teistel asjast huvitatud isikutel.“ Paranduse poolt on 15 häält, vastu 6 häält.

§ 9-le otsustatakse seesama parandus juurde lisada.

§ 11 juurest nõuab Grau viimast lause osa maha tõmmata, nimelt sõna: „siis võib endine hindamine maksma jääda.“ Parandus saab 8 häält poolt ja 18 häält vastu.

Terve 11 paragrahv võetakse vastu 19 häälega 7 hääle vastu.

J. Jaakson teeb ettepaneku, et eel nõusse saaks määrus sisse võetud, mille järele asjast huvitatud isikutel õigus on ärakirju ja tõendusid hindamise toimekonna dokumentidest saada. Teised §§ võetakse mõne redaktsioonilise parandusega ühel häälel vastu. (Vaata lisa nr. 1).

5. Kaebtused toitluskomiteede asjaajamise kohta.

Päevakorra 4 punkt lükatakse järgmise päeva peale edasi ja otsustatakse teda esimesena päevakorda võtta.

6. Eestseisuse ümbervalimise küsimus.

Eestseisuse ümbervalimise asjus teeb K. Saral ettepaneku nii kaua oodata, kuni Tartu asemikud juurde jõuavad ja et hiljemalt tuleval nädalal valimised ette saaks võetud.

Otsustatakse: Järgmisenädala neljapäeval valimised päevakorda võtta, sellest Tartu teatada ja kui siis asemikud kohale ei ole jõudnud, ilma nendeta valida.

7. Valimised.

Kroonu palati liikumata varanduse hindamise komisjoni liikmeks valitakse Max Juliuse p. Bock.

Maksmapanemise seaduse § 31 punkt 4 põhjal valitakse Maanõukogu asemikkudeks Jaan Jaani p. Tõnisson ja Karl Everdi p. Parts.

Maksmapanemise seaduse § 31 p. 1 põhjal asutatud komisjonist astub J. Seljamaa tagasi. Tema asemele valitakse ühel häälel Jüri Ado p. Jaakson.

8. Järgmise koosoleku määramine.

Järgmine koosolek määratakse 28. septembril kell 4 peale lõunat.

J. Vilms (*allkiri*).

H. Kask (*allkiri*).

J. Temant (*allkiri*).

M. Kiirats (*allkiri*).

LISAD.

LISA nr. 1.

Ajutise hindamise toimekonna korraldus.

§ 1. Ajutine hindamise toimekond töötab administratiiv-osakonna juures ja osakonna juhataja valve all Maavalitsuse poolt valitud juhataja ja sekretäri juha-

tusel. Teised toimekonna ametnikud võtab ametisse ja laseb lahti administrativ-osakonna juhataja toimekonna juhataja ettepanekul.

§ 2. Hindamisi toimetab komisjon, mille liikmeks on: administrativ-osakonna juhataja (esimees), hindamise toimekonna juhataja (abi-esimees), hindamise toimekonna sekretär ja kolm Maanõukogu poolt valitud liiget. Komisjon on otsusevõimeline, kui pooled liikmed koos on. Otsused tehakse häälteenamusega.

§ 3. Toimekonna juhataja ja sekretäri kohus on hindamise toimekonna protokollid kirjutada, väljaminevaid kirjasid kokku seada ning kõike sisemist kantselei asjatalitust juhatada.

§ 4. Väljaminevad hindamise toimekonna paberid kirjutatakse administrativ-osakonna juhataja, hindamise toimekonna juhataja ja sekretäri ehk selle abilise poolt alla.

§ 5. Hindamise toimekond seab oma asjaajamise viisi ise kindlaks.

Ajutise hindamise toimekonna ülesanded.

§ 6. Ajutise hindamise toimekonna ülesanded on:

a) Maatükkide hindamine kruntide lahutamise ja adrade kokkuarvamine kruntide kokkuliitumise korral olemas olevate hindamise eeskirjade põhjal.

Märkus. Hindamise eeskirjad, millede järel käia tuleb, on järgmised: Läbivaadatud Eestimaa hindamise määrused aastast 1896 ühes läbi viimise juhatusena ja eeskiri Eestimaa metsapinna hindamiseks aastal 1896 väljaantud läbivaadatud Eestimaa hindamise määruste põhjal. Endiste Liivi maakondade kohta maksab 15. jaanuaril 1904 rahaministri poolt kinnitatud eeskiri.

b) Uute hoonete hindamiste korraldamine maakondades olemas olevate hindamise eeskirjade põhjal. Hinnatud hoonete täieline ehk osaline maksu alt vabastamine neil kordadel, kui hooned tervelt või osalt mahapõlenud, mahakistud ehk niisuguses olekus on, et neid tarvitada ei saa, ehk kui hooned niisugusteks otstarbeteks tarvitatakse, mis neid juba hoonete hindamise eeskirjade järele hindamise alt vabastab.

Märkus. Hindamise eeskirjad, millede järel käia tuleb, on järgmised: Juhatus Eestimaa kubermangu kreisides olevate hoonete hindamise kohta, väljaantud 1909. aastal ning seletused selle juhatusena juure. Endiste Liivi maakondade kohta maksab 15. jaanuaril 1904 rahaministri poolt kinnitatud eeskiri.

c) Uute vabrikute ja tööstuste hoonete hindamiste korraldamine maakondades olemas olevate hindamise eeskirjade põhjal. Hinnatud vabrikute ja tööstuste hoonete olude kohaselt hindamise eeskirjadega kokkukõlas kas täielikult ehk osalt, jäädavalt ehk ajutiselt maksu alt vabastamine.

Märkus. Hindamise eeskiri, mida juhtnööriks võtta tuleb, on „Juhatus Eestimaa kreisides olevate vabrikute ja tööstuste hoonete hindamise kohta maakonna lisamaksu võtmise tarvis.“

d) Maksualuste maade põhjaraamatute korraspidamine.

e) Maksualuste hoonete põhjaraamatute korraspidamine.

f) Maksualuste maade nimekirjade kokkuseadmine maksu-tähtaegadeks.

g) Maksualuste hoonete nimekirjade kokkuseadmine maksu-tähtaegadeks.

h) Maksualuste vabrikute ja tööstuste hoonete nimekirjade kokkuseadmine maksu-tähtaegadeks.

i) Maapinna suuruse ja maaomanikkude kohta puutuvate andmete alaline korrashoidmine.

k) Hoonetesse puutuvate andmete alaline korrashoidmine.

l) Vabrikute ja tööstuste hoonetesse puutuvate andmete alaline korrashoidmine.

m) Tunnistuste ja teadete väljaandmine hindamise toimekonnas olevate aktide põhjal.

n) Riigi maamaksu ärajaotamine.

K a e b t u s e d.

§ 7. Hinnatud maade, hoonete, vabrikute ja tööstuste asutuste omanikkudel on õigus, sellekohase teadaandmise kuupäevast arvatud, hindamise toimekonna hindamise vastu Maavalitsuse eest kaebtust tõsta.

Maavalitsuse otsused on lõpulikud.

Maamaksud tulevad kaebtuste peale tähelepanemata, esialgse hindamise järele ära tasuda.

Kaebtused antakse hindamise toimekonnale sisse, kes neid, oma heaksarvamist juure lisades, tähendatud komisjonile otustamiseks ette paneb.

Senise hoonete ja tööstuste-asutuste hindamise korra asemel (v. Juhatus Eestimaa Kubermangu kreisides olevate hoonete hindamise kohta III jagu ja Juhatus Eestimaa Kubermangu kreisides olevate vabrikute ja tööstuste hoonete hindamise kohta maakonna lisamaksu võtmise tarvis III jagu) pandakse alamalseisvad määrused maksma:

III jagu. Hindamise toimetamine.

§ 1. Hindamise ametikohad on:

a) Maavalitsuse hindamise toimekond.
 b) Hindamise komisjonid, mille arvu igas maakonnas Maakonna Nõukogu ära määrab. Hindamise komisjonide juhatajad ja liikmed valitakse maakonna nõukogude poolt. Iga komisjon seisab koos juhatajast ja kahest liikmest. Komisjoni istumisest võtavad hääleõigusega osa selle valla vanemad, mille piirides hinnatavad hooned asuvad. Komisjon võib omale asjatundjaid juurde kutsuda.
 c) Maavalitsuse hindamise komisjon, kui edasikaebtuse koht.

§ 2. Enne hindamise töö alustust nõuab hindamise toimekond vallavalitsuste käest teateid nende hoonete kohta, mis hindamise alla tulevad, ja seab nende teadete varal hinnatavate hoonete nimekirja kokku.

§ 3. Hindamise toimekond jagab hindamisetööd maakonna komisjonide vahel ära ja saadab neile igapäevale nende ringkonna kohta käiva hinnatavate hoonete ja tööstusasutuste ja vabrikute nimekirja.

§ 4. Tööstusasutuste hindamine toimetatakse 8 kuu vältusel ära, hinnatavate tööstusasutuste ja vabrikute nimekirja kättesaamise päevast arvates.

§ 5. Hindamise eeltööd tehtakse kohal hindajate poolt, keda maavalitsus nimetab.

§ 6. Hindajad toimetavad oma tööd maakonna komisjonide ülevaatuse all.

Kõik hindamise komisjoni liikmed võivad hindajate eeltööde juures olla.

Hindamise komisjonid annavad hoonete omanikkudele ehk nende volinikkudele aegsasti teada, millal hindaja tuleb. Kui hoone omaniku ehk tema voliniku elukoht teadmata on, siis saadetakse sõnumik sinna paika, kus hinnatav hoone on.

Hoonete omanikkudel ja nende volinikkudel on õigus hindajate eeltöödega ennast tutvustada.

§ 7. Kui hindajad kõik hindamisele tarvilised teated kokku on seadnud, siis valmistavad nad hindamise eelnõud ja panevad need maakonna Hindamise komisjonidele ette.

§ 8. Maakonna hindamise komisjonid määravad sündsatel paikadel omas ringkonnas hindamiseks tähtajad ära ja kutsuvad tarbekorral asjatundjad ligi. Ühtlasi teadustavad maakonna komisjonid hinnatavate hoonete omanikkudele ehk nende volinikkudele hindamise tähtajad. See hindamist ei takista, kui omanikud ehk volinikud ei ilmu.

§ 9. Neil tähtaegadel katsutakse hindajate eelnõud läbi ja kuulatakse omanikkude ehk volinikkude arvamised üle, kui nad on ilmunud.

Siis teeb Hindamise komisjon hindamise kohta otsused.

Kui seda vaja, siis laseb komisjon hindamise materjali kas hindaja või mõne komisjoni liikme poolt täiendada.

Täiendamise järel teeb komisjon uuel tähtajal otsuse, enne aga võtab ta omaniku arvamisi uuesti kuulda, kui ta kutse peale on ilmunud.

§ 10. Kui Hindamise komisjon leiab, et tema ringkonnas hooned, tööstusasutusi ja vabrikuid on, mis hindamise alla tulevad, mis aga hinnatavate hoonete nimekirja ei ole ülesvõetud (§ 3), siis tuleb nende hoonete, tööstusasutuste ja vabrikute tarvis iseäralik täiendav nimekiri valmistada ja nad ära hinnata.

Kui nimekirja niisugused hooned on ülespandud, mis Hindamise komisjoni arvamist mööda mitte hindamise alla ei tule, siis on see ära tähendada ja põhjused üles panna, aga niisuguste hoonete hindamine ei tohi sellepärast mitte tege mata jääda.

§ 11. Tööstusasutuste ja vabrikute all olevatest hoonetest tulevad hinnata mitte ükski need, mis viimase kolme aasta jooksul ehitatud, vaid ka juba varemalt hinnatud hooned. Kui viimaste juurest mingit muutust ei leita, mis nende väärtuse peale võiks mõjuda, siis võib endine hindamine maksuma jääda.

§ 12. Otsuste kohta, mis Hindamise komisjon teeb, kirjutatakse ülesseatud eeskuju järele protokoll, millele kõik liikmed oma nimed alla peavad kirjutama ja mis hinnatud hoonete ilmunud omanikkudele ehk nende volinikkudele tutvustamiseks teada antakse. Selle kohta teeb Hindamise komisjoni juhataja hindamise protokollil märkuse.

§ 13. Hinnatud hoonete, tööstusasutuste ja vabrikute omanikkudel on õigus ühe kuu jooksul maavalitsuse hindamise komisjoni kaudu Maavalitsuse hindamise komisjoni ees kaebtust tõsta.

Üks kuu aega arvatakse hindamise päevast alates ka neile, kes selleks tähtajaks mitte ei olnud ilmunud.

§ 14. Maakonna Hindamise komisjonid panevad hindamisetöö materjalid ja ka omanikkude kaebtused, mis on tõstetud, Maavalitsuse Hindamise toimekonnale ette.

§ 15. Maavalitsuse Hindamise komisjon vaatab hindamised läbi ja määrab hindamiste kõrguse ära; kus vaja, täiendab ta enne materjale Hindamise komisjonide abil. Sissetulnud kaebtused annab komisjon ühes oma arvamisega Maavalitsusele edasi.